

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ЗДОРОВ'Я ТА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ
Кафедра основ медицини

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ПРИ ЗАХВОРЮВАННЯХ
НЕРВОВОЇ СИСТЕМИ**

Рівень вищої освіти:	перший (бакалаврський) рівень
Галузь знань:	22 Охорона здоров'я
Спеціальність:	227 Терапія та реабілітація
Спеціалізація:	227.01 Фізична терапія
Освітня програма:	Фізична терапія, ерготерапія
Статус дисципліни:	обов'язкова
Мова навчання:	українська

Робоча програма навчальної дисципліни «Фізична терапія при захворюваннях нервової системи» для здобувачів вищої освіти галузі знань 22 Охорона здоров'я спеціальності 227 Терапія та реабілітація, спеціалізація 227.01 Фізична терапія освітньої програми «Фізична терапія, ерготерапія».

Розробники: Філак Ф.Г. – к. мед. наук, доцент кафедри основ медицини

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри основ медицини
Протокол № 14 від 26 червня 2024 року
Завідувач кафедри основ медицини Ксенія МЕЛЕГА

Схвалено науково-методичною комісією факультету здоров'я та фізичного виховання
Протокол № 12 від 27 червня 2024 року
Голова науково-методичної комісії Фелікс ФІЛАК

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом
	Денна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:
Загальна кількість годин – 120	4
Кількість модулів – 2	Семестр:
Тижневих годин для денної форми навчання: 3 аудиторних – 44 самостійної роботи студента – 46 індивідуальна робота - 30	8
	Лекції:
	20
	Практичні (семінарські):
	Індивідуальна робота
	30
Вид підсумкового контролю: іспит	Лабораторні:
	24
Форма підсумкового контролю: письмове тестування, усна відповідь	Самостійна робота:
	46

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Фізична терапія при захворюваннях нервової системи» є підготовка фахівців напряму 227 «Фізична терапія, ерготерапія» за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра відповідно до державних стандартів встановлених та освітньо-професійною програмою підготовки спеціалістів вищезазначеного фахового спрямування. Формування системи теоретичних знань, набуття практичних вмінь, навичок використовувати різноманітні засоби фізичної терапії, природні та преформовані лікувальні чинники у реабілітації пацієнтів з різною патологією нервової системи. Навчити студентів диференційованого призначення засобів фізичної реабілітації при захворюваннях і травмах нервової системи на стаціонарному, санаторному і поліклінічному етапах реабілітаційного лікування на основі знання механізмів відновлення і компенсації порушених функцій.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Загальних:

- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК 01).
- Здатність діяти на основі етичних міркувань(мотивів) (ЗК 02)
- Навички міжособистісної взаємодії (ЗК 03)
- здатність працювати в команді (ЗК 04).
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК 12).

Професійні компетентності за професійним стандартом «Асистент фізичного терапевта»:

3.01 Здатність знаходити та обирати методи для комплексного підходу до розв'язання проблем та прийняття рішень

3.02 Здатність діяти на основі етичних міркувань, принципів і цінностей асистента фізичного терапевта

3.04 Здатність вільно спілкуватися державною мовою усно та письмово

3.07 Здатність до пошуку та отримання надійної, достовірної та науково обґрунтованої інформації, необхідної для професійної діяльності асистента фізичного терапевта, з різних джерел, в тому числі з використанням інформаційних і комунікаційних технологій

3.08 Здатність до узагальнення, аналізу, синтезу та оцінювання отриманої інформації, необхідної для професійної діяльності асистента фізичного терапевта

3.09 Здатність до представлення своєї професійної діяльності

3.10 Здатність виконувати поставлені завдання під керівництвом фізичного терапевта.

Перелік трудових функцій (професійних компетентностей) за трудовою дією або групою трудових дій:

A2 Здатність вести записи та відповідну документацію з фізичної терапії

B1 Здатність проводити обстеження осіб з руховими порушеннями

B2 Здатність реалізовувати програму фізичної терапії

D1 Здатність визначати рівень функціонування особи з руховими порушеннями, використовуючи біопсихосоціальний підхід розуміння здоров'я людини

D2 Здатність розширювати функціональні можливості особи з руховим порушенням і сприяти дотриманню здорового способу життя

Ж1 Здатність удосконалювати якість надання послуг з фізичної терапії

Ж2 Здатність брати участь у розробленні заходів і пропозицій щодо удосконалення фізичної терапії на місцевому, регіональному та національному рівнях у межах своєї компетентності

Спеціальних (фахових):

- здатність аналізувати будову, нормальний та індивідуальний розвиток людського організму та його рухові функції (СК 02).
- здатність трактувати патологічні процеси та порушення і застосовувати для їх корекції придатні засоби фізичної терапії, ерготерапії (СК 03).
- здатність провадити безпечну для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця практичну діяльність з фізичної терапії, ерготерапії у травматології та ортопедії, неврології та нейрохірургії, кардіології та пульмонології, а також інших областях медицини (СК 05).
- здатність виконувати базові компоненти обстеження у фізичній терапії та/або ерготерапії: спостереження, опитування, вимірювання та тестування, документувати їх результати (додаток 3) (СК 06).
- здатність ефективно реалізовувати програму фізичної терапії та/або ерготерапії (СК 08).
- здатність забезпечувати відповідність заходів фізичної терапії та/або ерготерапії функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта (СК 09).
- здатність проводити оперативний, поточний та етапний контроль стану пацієнта/клієнта відповідними засобами й методами (додаток 3) та документувати отримані результати (СК 10).
- здатність навчати пацієнта/опікунів самообслуговуванню/догляду, профілактиці захворювань, травм, ускладнень та неповносправності, здоровому способу життя (СК 13).
- здатність застосовувати методи оздоровлення при різних нозологічних станах в лікувально-профілактичних тасанаторно-курортних закладах охорони здоров'я (СК 15).
- здатність провадити професійну діяльність відповідно до потреб здоров'я, культурних цінностей та бажань пацієнтів/клієнтів (СК 16).

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «**Фізична терапія при захворюваннях нервової системи**» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

- ОК 5 Латинська мова і медична термінологія
- ОК 8 Анатомія людини
- ОК 11 Фізіологія людини
- ОК 12 Загальна патологія
- ОК 15 Вікова анатомія та фізіологія
- ОК 19 Методи дослідження у фізичній терапії
- ОК 28 Основи фізичної терапії
- ОК 31 Технічні засоби у фізичній терапії
- ОК 35 Інструментальні методи функціональної діагностики та клініко-лабораторні дослідження
- ОК 41 Професійна клінічна практика у фізичній терапії, ерготерапії

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до ОП вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних *результатів навчання (ПРН)*:

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії.	ПРН 04
Трактувати інформацію про наявні у пацієнта/клієнта порушення за Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) та Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (МКФ ДП).	ПРН 07

Реалізувати індивідуальні програми фізичної терапії, ерготерапії.	ПРН 09
Здійснювати заходи фізичної терапії для ліквідації або компенсації рухових порушень та активності (додаток 4).	ПРН 10
Застосовувати сучасні науково-доказові дані у професійній діяльності.	ПРН 12
Обирати оптимальні форми, методи і прийоми, які б забезпечили шанобливе ставлення до пацієнта/клієнта, його безпеку/захист, комфорт та приватність.	ПРН 13
Безпечно та ефективно використовувати обладнання для проведення реабілітаційних заходів, контролю основних життєвих показників пацієнта, допоміжні технічні засоби реабілітації для пересування та самообслуговування.	ПРН 14
Оцінювати результати виконання програм фізичної терапії та ерготерапії, використовуючи відповідний інструментарій, та за потреби, модифікувати поточну діяльність.	ПРН 17
Приймати участь у прогнозуванні, плануванні та коректуванні цілей, реалізуючи індивідуальну програму фізичної терапії відповідно до наявних ресурсів і оточення в умовах лікувально-профілактичних та санаторно-курортних закладах охорони здоров'я.	ПРН 19
Демонструвати здатність до пацієнтоцентричної практичної діяльності у галузі фізичної терапії при різних нозологічних станах за узгодженням із пацієнтом/клієнтом, його родиною/опікунами, членами мультидисциплінарної команди	ПРН 20

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Знати: Загальні принципи класифікації захворювань нервової системи. Причини виникнення захворювань та загальні закономірності перебігу при захворюваннях і травмах нервової системи. Набути професійних знань з фізичної терапії щодо роботи з різними захворюваннями і травмами нервової системи, володіння новітніми реабілітаційними технологіями. Забезпечення ведення відповідної документації.	ПРН 04 ПРН 12
Розуміння методики проведення реабілітаційних заходів при патологічних станах у неврології. Клінічну картину захворювання її перебіг, тривалість надання реабілітаційних послуг. Механізму дії і клініко-фізіологічне обґрунтування застосування фізичних вправ, лікувального масажу, природних та преформованих факторів та інших засобів фізичної терапії з лікувальною й профілактичною метою при різних захворюваннях і травмах нервової системи. Покази і протипокази до використання засобів і методів фізичної терапії при різних захворюваннях і травмах у неврології.	ПРН 07 ПРН 14
Застосувати: практичні вміння та навички для обстеження неврологічних хворих. Функціональні дослідження та функціональні проби, тестувати загальну й спеціальну фізичну працездатність неврологічних хворих з різними патологічними станами. Програму фізичної терапії та методики застосування фізичних вправ при різних нозологічних групах хворих та інвалідів з захворюваннями і травмами нервової системи, з метою функціонального відновлення психофізичної дієздатності пацієнтів. Володіти технікою та параметрами проведення фізіотерапевтичних процедур у неврології. Надавати невідкладну допомогу при різноманітних травмах невідкладних станах та демонструвати володіння навичками реанімаційних заходів дітей.	ПРН 04 ПРН 13
Аналізувати Інтерпретувати результати лабораторних та інструментальних методів діагностики нгеврологічних хворих. Формулювати реабілітаційний діагноз відповідно до сучасних класифікацій. Аналізувати та класифікувати	ПРН 19

клінічну картину найбільш поширених неврологічних захворювань, основні синдроми та їх профілактику. Аналізувати закономірності впливу засобів фізичної терапії на організм людини для формування науково-практичних уявлень про збереження й зміцнення здоров'я з метою зменшення термінів видужання, зниження матеріальних витрат на стаціонарне і санаторно-курортне лікування можливі лише при правильному й адресатному доборі методів і засобів фізичної терапії.	
Здатність студентів до творчого поєднання теоретичних знань і практичних навичок. Визначити можливості вдосконалення науково-методичних підходів до фізичної терапії неврологічних хворих. Здатність до успішного відновлення здоров'я і працездатності населення після перенесених захворювань, таких як інсульт, дитячий церебральний параліч, менінгіт, радикулопатії, травми спинного мозку, травматичні невротії, травми головного мозку. Розробити і виконати комплекс фізичних вправ лікувальної гімнастики та масажу, оцінити їх одноразовий та курсовий вплив при різних захворюваннях і травмах нервової системи.	ПРН 09 ПРН 20
Оцінювання готовності студента до самостійного виконання програми фізичної терапії при різних захворюваннях і травмах нервової системи. Оцінювати правильність виконання комплексу реабілітаційних заходів, оцінити їх одноразовий та курсовий вплив при різних захворюваннях і травмах нервової системи. Оцінювати стан здоров'я, фізичний розвиток, рухові можливості пацієнтів після проведення курсу реабілітаційних заходів, використовуючи інструментальні методами, за допомогою тестів, шкали оцінювання. Використовувати отримані знання в повсякденній роботі з пацієнтами.	ПРН 17

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Методи навчання при вивченні дисципліни

Пояснювально-ілюстративний метод. Студенти здобувають знання, слухаючи лекцію, з навчальної або методичної літератури у "готовому" вигляді. Сприймаючи й осмислюючи факти, оцінки, висновки, вони залишаються в межах репродуктивного (відтворювального) мислення.

Репродуктивний метод. Застосування вивченого на основі зразка, моделі діяльності або загально прийнятих підходів під час практичних занять. Діяльність тих, кого навчають, є алгоритмічною, тобто відповідає інструкціям, розпорядженням, правилам - в аналогічних до представленого зразка ситуаціях.

Метод проблемного викладення. Використовуючи доцільні джерела й засоби під час лекційних і практичних занять, педагог, перш ніж викладати матеріал, ставить проблему, формулює пізнавальне завдання, а потім, наводить систему доведень, порівнюючи погляди, різні підходи, показує спосіб розв'язання поставленого завдання. Здобувачі-бакалаври стають ніби свідками і співучасниками наукового пошуку.

Пошуковий, або евристичний метод. Використовується в тій чи іншій мірі у всіх формах навчальних занять та під час індивідуальної чи самостійної роботи студента. Його сутність - в організації активного пошуку розв'язання висунутих педагогом (чи самостійно сформульованих) пізнавальних завдань, в визначених випадках під керівництвом лектора, або на основі наведених прикладів і вказівок. Процес мислення набуває продуктивного характеру, але його поетапно скеровує й контролює педагог або самі студенти на основі роботи над навчально-методичною літературою.

Дослідницький метод. Після аналізу матеріалу, постановки проблем і завдань та

короткого усного або письмового інструктажу ті, кого навчають, самостійно вивчають літературу, джерела, ведуть спостереження й виміри, наприклад, об'єму та інтенсивності фізичного навантаження, виконують інші пошукові дії. Ініціатива, самостійність, творчий пошук виявляються в дослідницькій діяльності найповніше. Методи навчальної роботи безпосередньо переходять у методи, які імітують, а іноді й реалізують науковий пошук.

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- виконання письмових завдань;
- відповіді на практичних заняттях;
- виконання індивідуальних завдань з демонстрацією практичних навичок;
- презентації результатів виконаних завдань;
- розв'язування ситуативних задач;
- співбесіда за результатами самостійної роботи;
- тести;
- іспит.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: **виконання письмових завдань, виступи на семінарських заняттях.**

Форма модульного контролю: **відповідь на теоретичні питання, тестування**

Форма підсумкового семестрового контролю: **іспитк.**

Перевірка та оцінювання знань, умінь і практичних навичок студентів здійснюються за 100-бальною, ECTS та національною шкалами (табл.5.1).

Таблиця 5.1. Загальна шкала оцінювання: рейтингова, національна та ECTS

СУМА БАЛІВ за 100-бальною шкалою	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	задовільно	
35-59	FX	не задовільно з можливістю повторного складання	
1-34	F	не задовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

Загальна оцінка за один змістовий модуль складається з оцінок за результатами поточного модульного контролю та письмового тестування (табл. 5.2, 5.3).

Таблиця 5.2. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	50	100
10	10	10	10	10		

Таблиця 5.3. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
T6	T7	T8	T9	T10	50	100
10	10	10	10	10		

Таблиця 5.4. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти за виконання курсової роботи

Написання та оформлення роботи		Захист роботи	Сума
Зміст роботи	Оформлення та ілюстрації		
40	20	40	100
60			

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	12	30	12	30
Лабораторні заняття (допуск, виконання та захист)	-	-	-	-
Комп'ютерне тестування при тематичному оцінюванні	-	-	-	-
Письмове тестування при тематичному оцінюванні	16	10	16	10
Презентація	1	10	1	10
Реферат	-	-	-	-
Есе (твір роздум)	-	-	-	-
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом		100		100

Критерії модульного поточного оцінювання

Модульне поточне оцінювання проводиться під час лабораторних занять. Оцінка складається з оцінок за відповіді на лабораторних заняттях (1-10 балів за кожену відповідь), Відповіді на два теоретичні питання (1-5 балів на кожне питання), оцінок за тестовий контроль (1-10 балів), за участь в обговоренні виступів та презентаційних матеріалів (1-10) балів. Максимальна оцінка за модульне поточне оцінювання – 50 балів (табл.5.5).

Відпрацювання пропущених практичних занять здійснюється згідно графіка відпрацювань у визначений час в чергових викладачів. При цьому потрібно показати написаний від руки конспект з пропущеної теми, пройти тестовий контроль або усно відповісти на поставлені питання, виконати практичне завдання, визначене викладачем (напр., скласти

комплекс спеціальних вправ при визначеному захворюванні серцево-судинної та/або дихальної системи).

Оцінювання самостійної роботи студентів:

Оцінювання самостійної роботи студентів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті. Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних навчальних занять, контролюється при змістовому модульному контролі.

Кількість балів за різні види індивідуальної самостійної роботи студента залежить від її обсягу і значимості, але не більше 10 балів. Ці бали додаються до суми балів, набраних студентом за поточну навчальну діяльність.

Критерії оцінювання самостійної роботи студентів

Бали	Критерії оцінювання
10-8	Студент повною мірою розкриває питання, винесені для самостійного опрацювання, вільно оперує поняттями і науковою термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну думку щодо відповідної теми і здатний аргументовано її доводити.
7-5	Загалом матеріал самостійної роботи викладений достатньо повно, але студент припускається певних помилок при виконанні завдань, винесених для самостійного опрацювання, трапляються неточності, деякі питання розкриті неповністю.
4-3	Студент неповністю розкриває питання, винесені для самостійного опрацювання, слабо розуміє їх сутність, намагається робити висновки, але при цьому припускається грубих помилок, матеріал викладає нелогічно, непослідовно.
2-1	Виконана робота виглядає нашвидку зробленою чи незакінченою. Наявні значні фактичні помилки, незрозумілості, незрозуміння теми або невідповідність викладеного матеріалу передбаченій темі для самостійного опрацювання.

Таблиця 5.5. Шкала поточного оцінювання модульної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Усна відповідь на лабораторних (практичних) заняттях	1-10	10
Теоретичні питання (два питання, за кожну правильну відповідь нараховується 5 балів)	1-10	10
Тестовий контроль знань на заняттях (за кожну правильну відповідь нараховується 2 бали)	1-10	10
Презентаційні матеріали	1-10	10
Самостійна робота (за якість конспектів лекцій та виконаних домашніх завдань)	1-10	10
Разом		50

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульний контроль проводиться шляхом аналізу показників поточної успішності та написання письмової модульної контрольної роботи, яка складається з вирішення тестових завдань та теоретичних питань. Оцінювання модульної контрольної роботи проводиться за 50 бальною шкалою: два теоретичні питання по 10 балів, тестові завдання кожне по 3 бали. Пропонується 10 варіантів тестів по 10 питань в кожному варіанті. Всього 100 тестових завдань. На кожне питання дається 5 варіантів відповідей. Правильними можуть бути від одного до 4 відповідей. За допомогою письмової модульної контрольної роботи оцінюється ступінь освоєння пройденого матеріалу за максимальною рейтинговою оцінкою від 0 до 50 балів. До цієї оцінки додається оцінка за модульне поточне оцінювання від 0 до 50 балів. Разом від 0 до 100 балів.

Індивідуальна робота

Індивідуальна робота студента передбачає написання курсової роботи, для чого необхідно оволодіння не тільки навчальним матеріалом, але й навичками науково-дослідницької і творчої діяльності. Мета написання курсової роботи полягає в тому, щоб виробити у студентів стійку зацікавленість до наукового пошуку, допомогти набуті досвід роботи з літературними джерелами, розвинути вміння аналізувати й узагальнювати зібраний матеріал, оволодіти навичками наукового стилю викладу результатів роботи і висновків, навчитись пов'язувати теорію з практикою фахівця з фізичної терапії, ерготерапії. Курсова робота з навчальної дисципліни «Фізична терапія при захворюваннях нервової системи» – це індивідуальне завдання, що передбачає теоретичний аналіз спеціальної науково-методичної літератури, обґрунтування плану обстеження, алгоритму постановки реабілітаційного діагнозу, інтерпретацію результатів відповідних методів дослідження, планування відновних заходів у пацієнтів з конкретними захворюваннями серцево-судинної та дихальної системи. Курсова робота є творчим вирішенням конкретної задачі щодо об'єктів діяльності фахівців з фізичної терапії, ерготерапії (освоєння алгоритму дій щодо оцінки симптомів, планування обстежень, постановки реабілітаційного діагнозу та планування заходів фізичної терапії у пацієнтів з захворюванням нервової системи), виконана студентом самостійно під керівництвом викладача згідно із завданням, на основі набутих з даної та суміжних дисциплін знань та умінь.

Критерії оцінювання курсової роботи

Курсова робота, остаточно оформлена згідно вимог, подається студентом на кафедру для перевірки та попереднього оцінювання науковим керівником не пізніше, ніж за тиждень до дня захисту курсових робіт, встановленого деканатом. Науковий керівник у 5-денний термін зобов'язаний перевірити роботу і прийняти рішення щодо рекомендації до захисту, де вона оцінюється комісією за шкалами ECTS та національною (максимально 100 балів).

На захисті курсової роботи студент коротко (5-8 хв.) доповідає основні положення теми, її актуальність, мету, завдання дослідження, отримані результати і висновки, вказує їхню теоретичну і практичну значущість, відповідає на задані питання. У процесі підготовки доповіді рекомендовано підготувати ілюстративний матеріал (слайди, мультимедійну презентацію). Оцінка із захисту курсової роботи виставляється за узгодженням членів комісії. Керівник роботи обов'язково присутній на захисті курсової роботи. Студент, який не представив курсову роботу або отримав при захисті оцінку «незадовільно», до здачі екзамену з дисципліни не допускається і повинен в установлений термін з урахуванням зауважень і рекомендацій комісії повторно захищати роботу. Оцінка, що визначена комісією, є остаточною.

Критерії оцінки курсової роботи наведені у таблиці 5.6.

Таблиця 5.6. Критерії оцінювання курсової роботи

№ з/п	Складові оцінки	Кількість балів
Оцінка за оформлення роботи		

1	Оформлення роботи: наявність обкладинки, титульної сторінки згідно вимог	0-5
2	Дотримання вимог до розміщення тексту на сторінках, ілюстрацій і таблиць	0-5
3	Структура роботи (наявність вступу, основних розділів, висновків, списку використаних джерел); дотримання вимог до встановлених обсягів кількості сторінок	0-10
	Разом:	0-20
Оцінка за змістове наповнення роботи		
1	Формулювання актуальності, мети і завдань, новизни та практичного значення роботи	0-5
2	Відповідність змістового наповнення основних розділів роботи темі, меті та завданням дослідження	0-15
3	Стилістика та логічність викладення матеріалу: правильне використання спеціальної термінології, грамотність літературної української мови	0-10
4	Відповідність висновків поставленим завданням	0-5
5	Бібліографія: наявність робіт останніх п'яти років; оформлення бібліографії відповідно до діючих стандартів; дотримання етики посилань	0-5
	Разом:	0-40
Оцінка за захист роботи		
	Якість доповіді студента, спроможність чітко та лаконічно викласти основні результати дослідження	0-15
	Повнота та логічність відповідей на поставлені питання	0-10
	Якість проведеної презентації (якість представлених слайдів, їх зміст, володіння презентаційним матеріалом)	0-15
	Разом:	0-40
	Загальна оцінка за курсову роботу	0-100

Загальна оцінка за виконання курсової роботи проводиться за 100-бальною шкалою і складається з таких оцінок: оцінки за написання та оформлення роботи (60 балів) та оцінки за захист роботи (40 балів) (див. табл. 5.4). Оцінка за написання та оформлення курсової роботи виставляється керівником до захисту роботи. Перевірка та оцінювання курсової роботи здійснюються комісією за 100-бальною шкалою оцінювання (табл. 5.5), а також – за шкалами ECTS та національною (див. табл. 5.1).

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Екзамен є підсумковою формою контролю. Екзамен проводиться у формі письмового тестування або усних відповідей на питання екзаменаційного білету за такими критеріями:

Критеріями оцінювання письмового тестування є кількість правильних відповідей за одним з варіантів тестів. В кожному варіанті є 10 тестових завдань з правильними та неправильними відповідями. Правильна відповідь в кожному окрему тесті оцінюється в 10 балів. За допомогою письмового тестування оцінюється ступінь освоєння пройденого матеріалу за рейтинговою оцінкою. Оцінку «зараховано» отримує студент, який набрав суму балів від 60 до 100.

Критерії оцінювання усних відповідей на питання екзаменаційного білету:

Оцінку **«відмінно» (90-100 балів, А)** заслуговує студент, який:

- всебічно, систематично і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;

- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;
- засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;
- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;
- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;
- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

Оцінку «добре» (82-89 балів, В) – заслугоує студент, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;
- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування;
- під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправляє, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

Оцінку «добре» (74-81 бал, С) заслугоує студент, який:

- в загальному роботу виконав, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок;
- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;
- опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

Оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) – заслугоує студент, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;
- виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок;
- ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;
- допускає на заняттях, чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

Оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – заслугоує студент, який:

- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

Оцінка «не задовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється студенту, який:

- виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

Оцінку «не задовільно» (35 балів, F) – виставляється студенту, який:

- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;
- допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;
- не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи студента протягом семестру.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1.

Тема 1. Будова та функції центральної і периферичної нервової системи.

Тема 2. Будова головного і спинного мозку людини.

Тема 3. Порушення функцій нервової системи людини.

Тема 4. Реабілітація хворих із захворюваннями й травмами центральної нервової системи в лікарняний період. Мозковий інсульт.

Тема 5. Фізична терапія при захворюваннях і травмах периферичної нервової системи.

Практичний курс

Тема 1. Значення нервової системи в організмі людини. Класифікація нервової системи людини. Структурна одиниця та функції нервової системи. Нервовий імпульс і його біологічне значення. Поняття синапсу його будова і значення. Поняття рефлексу і рецептора. Рефлекторна дуга і її значення.

Тема 2. Будова головного мозку людини. Характеристика відділів головного мозку людини. Будова та функції лімбічної системи. Оболонки головного мозку людини. Будова спинного мозку людини. Функції спинного мозку. Оболонки спинного мозку. Периферійна нервова система людини. Автономна (вегетативна нервова система людини).

Тема 3. Рухова функція. Рухова одиниця. Порушення рухової функції. Центральний (спастичний), периферичний (в'ялий) параліч Порушення чутливості. Вегетативно-трофічні порушення. Порушення вищих коркових порушень.

Тема 4. Мозковий інсульт. Причини, клінічний перебіг захворювання. Реабілітаційні заходи в ранній відновлювальний період. Відновлення активних рухів в ранній відновлювальний період. Засоби фізичної реабілітації хворих на інсульт в післялікарняний період. Схема занять лікувальною гімнастикою у пізньому відновлювальному періоді. Комплекси вправ лікувальної гімнастики. Відновлення функції опору та координації рухів. Відновлення побутових навичок і елементів самообслуговування.

Тема 5. Захворювання периферичної нервової системи. Радикаліт. Етіологія, патогенез, клінічна характеристика. Засоби реабілітації. Неврит лицьового нерва. Причини, клінічний перебіг. Засоби реабілітації. Неврит сідничного нерва (ішіас). Етіологія, патогенез. Шляхи реабілітації. Ураження плечового сплетіння. Засоби реабілітації.

Модульний контроль № 1

Модуль 2.

Лекційний курс

Тема 6. Фізична терапія при травмах головного і спинного мозку.

Тема 7. Фізична терапія, ерготерапія дітей на дитячий церебральний параліч.

Тема 8. Особливості реабілітації при деяких захворюваннях.

Тема 9. Особливості реабілітації хворих при радикулопатіях.

Тема 10. Фізична терапія хворих при невропатіях.

Практичний курс

Тема 6. Травми головного мозку. Класифікація. Клінічний перебіг. Клінічні фактори, які визначають ступінь важкості ЧМТ. Засоби фізичної реабілітації при ЧМТ травмах. Комплекси спеціальних вправ. Травми спинного мозку. Причини, класифікація, клінічний перебіг, періоди при різних ушкодженнях спинного мозку. Засоби реабілітації хворих при травмах спинного мозку в лікарняний і післялікарняний період. Комплекс спеціальних вправ.

Тема 7. Дитячий церебральний параліч. Етіологія, патогенез, клінічний перебіг. Форми перебігу ДЦП. Схема обстеження хворої дитини зі спастичним паралічем. Засоби реабілітації.

Тема 8. Менінгіт, клінічний перебіг захворювання. Засоби реабілітації. Мала хорея, клінічна картина. Шляхи реабілітації. Хвороба Паркінсона, клінічний перебіг. Засоби реабілітації Поліомієліт. Шляхи реабілітації. Міастенія. Клінічна картина. Шляхи реабілітації. Комплекси спеціальних вправ.

Тема 9. Поняття про радикулопатії. Особливості фізичної терапії хворих при радикулопатіях. Радикулопатії попереково-крижового сплетіння, шийна і шийно-грудна- радикулопатія. Симптоми. Засоби фізичної терапії. Комплекс спеціальних вправ.

Тема 10. Загальні відомості про периферичні невротії. Клінічний перебіг. Ступені невротії. Невропатія сідничного нерва. Клінічна картина. Засоби реабілітації. Комплекс спеціальних вправ. Невропатія променевого нерва, клінічна картина. Засоби фізичної терапії. Невропатія ліктьового нерва, клінічна картина. Засоби фізичної терапії. Невропатія серединного нерва. Засоби фізичної терапії. Комплекс спеціальних вправ

Модульний контроль № 2

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		Лаб	Пр	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1						
Змістовий модуль 1. Будова центральної та периферичної нервової системи людини.						
Тема 1. Будова та функції центральної і периферичної нервової системи Роль і значення нервової системи в організмі людини. Класифікація нервової системи людини.	9	2	2			5
Тема 2. Будова головного і спинного мозку людини. Характеристика відділів головного мозку людини. Будова та функції лімбічної системи. Оболонки головного мозку людини. Периферійна нервова система людини. Автономна (вегетативна нервова система людини).	9	2	2			5
Тема 3. Порушення функцій нервової системи. Рухова функція. Рухова одиниця. Порушення рухової функції. Центральний (спастичний), периферичний (в'ялий) паралічі Порушення чутливості.	9	2	2			5
Тема 6. Реабілітація хворих із захворюваннями й травмами центральної нервової системи в лікарняний період. Мозковий інсульт. Причини, клінічний перебіг захворювання. Реабілітаційні заходи в ранній відновлювальний період.	8	2	2			4
Тема 5. Захворювання периферичної нервової системи. Радикуліт.	8	2	2			4

Етіологія, патогенез, клінічна характеристика. Засоби реабілітації. Неврит лицьового нерва. Причини, клінічний перебіг. Засоби реабілітації. Неврит сідничного нерва(ішіас).Етіологія, патогенез. Шляхи реабілітації. Ураження плечового сплетіння. Засоби реабілітації.						
МКО №1	2		2			
Разом за змістовим модулем 1	45	10	12			23
Модуль 2						
Фізична реабілітація при окремих захворюваннях нервової системи.						
Тема 6. Фізична терапія при травмах головного і спинного мозку. Травми головного мозку. Класифікація. Клінічний перебіг. Засоби фізичної реабілітації при легкій формі ЧМТ. Травми спинного мозку. Причини, класифікація, клінічний перебіг, періоди при різних ушкодженнях спинного мозку. Засоби реабілітації.	9	2		2		5
Тема 7. Фізична терапія, ерготерапія дітей на дитячий церебральний параліч. Етіологія, патогенез, клінічний перебіг. Форми перебігу ДЦП. Засоби реабілітації.	9	2		2		5
Тема 8. Особливості реабілітації при деяких захворюваннях. Менінгіт, клінічний перебіг захворювання. Засоби реабілітації. Мала хорея, клінічна картина. Хвороба Паркінсона. Шляхи реабілітації.	9	2		2		5
Тема 9. Особливості реабілітації хворих при радикулопатіях. Поняття про радикулопатії. Особливості фізичної терапії хворих при радикулопатіях.	8	2		2		4
Тема 10. Фізична терапія хворих при невропатіях. Загальні відомості про периферичні невропатії. Клінічний перебіг. Ступені невропатії.	8	2		2		4
МКО № 2	2			2		
Разом за модулем 2	45	10		12		23
Курсова робота з дисципліни					30	
Разом	120	20		24	30	46

6.3. Темі лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Денна форма
Модуль 1.		

1	Значення нервової системи в організмі людини. Класифікація нервової системи людини. Структурна одиниця та функції нервової системи. Нервовий імпульс і його біологічне значення. Поняття синапсу його будова і значення. Поняття рефлексу і рецептора. Рефлекторна дуга і її значення.	1
2	Будова головного мозку людини. Характеристика відділів головного мозку людини. Будова та функції лімбічної системи. Будова спинного мозку людини. Функції спинного мозку. Оболонки головного і спинного мозку. Периферійна нервова система людини. Автономна (вегетативна) нервова система людини.	2
3	Рухова функція. Рухова одиниця. Порушення рухової функції. Центральний (спастичний), периферичний (в'ялий) параліч. Порушення чутливості. Вегетативно-трофічні порушення. Порушення вищих коркових порушень.	2
4	Мозковий інсульт. Причини, клінічний перебіг захворювання. Реабілітаційні заходи в ранній відновлювальний період. Відновлення активних рухів в ранній відновлювальний період. Засоби фізичної реабілітації хворих на інсульт в післялікарняний період. Схема занять лікувальною гімнастикою у пізньому відновлювальному періоді. Комплекси вправ лікувальної гімнастики. Відновлення функції опору та координації рухів. Відновлення побутових навичок і елементів самообслуговування.	2
5	Захворювання периферичної нервової системи. Радикуліт. Етіологія, патогенез, клінічна характеристика. Засоби реабілітації. Неврит лицьового нерва. Причини, клінічний перебіг. Засоби реабілітації. Неврит сідничного нерва (ішіас). Етіологія, патогенез. Шляхи реабілітації. Ураження плечового сплетіння. Засоби реабілітації.	2
6	МКО № 1	2
Модуль 2.		
7	Травми головного і спинного мозку. Класифікація. Клінічний перебіг. Клінічні фактори, які визначають ступінь важкості ЧМТ. Засоби фізичної реабілітації при ЧМТ різного ступеня. Комплекси спеціальних вправ, Травми спинного мозку. Причини, класифікація, клінічний перебіг, періоди при різних ушкодженнях спинного мозку. Засоби реабілітації хворих при травмах спинного мозку в лікарняний і післялікарняний період. Комплекс спеціальних вправ.	2
8	Дитячий церебральний параліч. Етіологія, патогенез, клінічний перебіг. Форми перебігу ДЦП. Схема обстеження хворої дитини зі спастичним паралічем. Засоби реабілітації.	2
9	Менінгіт, клінічний перебіг захворювання. Засоби реабілітації. Мала хорія, клінічна картина. Шляхи реабілітації. Хвороба Паркінсона, клінічний перебіг. Засоби реабілітації Поліомієліт. Шляхи реабілітації. Міастенія. Клінічна картина. Шляхи реабілітації. Комплекси спеціальних вправ.	2
10	Поняття про радикулопатії. Особливості фізичної терапії хворих при радикулопатіях. Радикулопатії попереково-крижового сплетіння, шийна і шийно-грудна- радикулопатія. Симптоми. Засоби фізичної терапії. Комплекс спеціальних вправ.	1
11	Загальні відомості про периферичні невропатії. Клінічний перебіг. Ступені невропатії. Невропатія сідничного нерва. Клінічна картина. Засоби реабілітації. Комплекс спеціальних вправ. Невропатія променевого нерва, клінічна картина. Засоби фізичної терапії. Невропатія ліктьового нерва, клініч. Засоби фізичної терапії. Невропатія середнього нерва. Засоби фізичної терапії. Комплекс спеціальних вправ.	2
12	МКО № 2	2
Разом		24

6.4. Самостійна робота

№ п.п	Назва теми	Денна форма
Модуль 1.		
1.	Структура та функції нервової системи. Мембранний потенціал спокою. Нервово-м'язове сплетіння. Синапс. Постсинаптична реакція.	4
2.	Периферична нервова система. Сенсорний відділ. Автономна нервова система. Симпатична нервова система. Парасимпатична нервова система.	4
3.	Сенсорно-рухова інтеграція. Сенсорний імпульс. Руховий контроль. Рефлекторна діяльність. Вищі центри головного мозку. Енграми.	3
4.	Комплекс спеціальних лікувальних заходів в клініці нервових хвороб. Вегетативно-трофічні порушення. Порушення вищих нервових (кіркових) функцій. Психічні розлади.	3
5.	Будова головного мозку людини. Лобна частка. Скронева,тім'яна і потилична частки. Мозковий інсульт.	3
6.	Шкали для оцінки ступеня важкості спастичного та периферичного парезів.	3
7.	Травми головного мозку. Реабілітація у віддаленому періоді наслідків черепно-мозкової травми.	3
	Разом за модуль №1	23
Модуль 2.		
8.	Спинномозкова травма. Засоби реабілітації хворих з переломами спинного мозку. Профілактика ускладнень при травмах спинного мозку.	3
9.	Поліомієліт. Клінічна характеристика. Форми поліомієліту. Методичні вказівки до виконання спеціальних фізичних вправ при поліомієліті. Енцефаліт. Клінічна картина. Засоби реабілітації.	3
10.	Мала хорія. Причини. Особливості клінічного перебігу. Лікувальна гімнастика і масаж хворих на малу хорію. Розсіяний множинний склероз. Особливості клінічного перебігу захворювання. Організація занять та особливості проведення ЛГ хворих на розсіяний множинний склероз.	3
11.	Неврози. Схеми занять лікувальної гімнастики при гіперстенічній та гіпостенічній формах неврастеній. Схема занять лікувальною гімнастикою при неврозі нав'язливих станів.	3
12.	Радикуліт. Причини, особливості клінічного перебігу. Завдання і програма фізичної реабілітації в лікарняний та післялікарняний періоди. Комплекси вправ лікувальної гімнастики.	3
13.	Загальні відомості про периферичні невропатії. Травматичні ушкодження периферичних нервів. Реабілітаційні заходи в ранньому відновлювальному періоді. Комплекси вправ лікувальної гімнастики.	4
14.	Схеми занять лікувальної гімнастики при ураженнях периферичних нервів в I періоді (гострий та підгострий стан, тривалість 15-35 днів).	4
	Разом за модуль №2	23
	Разом	46

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Обладнання: мультимедійне обладнання; кабінет фізичної терапії; механотерапевтичне обладнання.

Методичне забезпечення: робоча програма; електронні варіанти конспекту лекцій, презентації лекційного матеріалу, методичні рекомендації до практичних (семінарських) занять та самостійної роботи.

Інструктивно-методичні матеріали для проміжного і підсумкового контролю знань; критерії модульно-рейтингового оцінювання знань із навчальної дисципліни.

Методичні рекомендації до практичних занять «Фізична реабілітація у неврології»: збірник тестів /Укладачі Філак Ф.Г., Александрович Т.А., Головацький Т.А., Ужгород: Ви-во УжНУ «Говерла», 2011. 68с.

Програмне забезпечення: інструментарій системи електронного навчання Moodle сайту електронного навчання ДВНЗ «УжНУ» (e-learn.uzhnu.edu.ua), що дозволяє створювати електронні навчальні курси й надавати здобувачам доступ до них за допомогою глобальної мережі Інтернет, організовуючи навчання за принципом «будь-де та будь-коли», в тому числі за дистанційною формою (напр., в умовах карантину та інших надзвичайних ситуацій). Для організації дистанційного навчання студентів використовується також пакет додатків Google Workspace: Google Meet для відеозв'язку при проведенні лекцій, практичних занять, консультацій, контрольних заходів тощо

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Кареліна Т.І. Неврологія: підручник /Т.І. Кареліна, Н.М. Касевич; за ред. Н.В. Литвиненко. – 3-є вид. – К.: ВСВ «Медицина», 2024. - 288 с.
2. Марченко О.К. Фізична реабілітація хворих із травмами й захворюваннями нервової системи: Навч. посібник. – К.: Олімпійська література, 2006. – 196с.
3. Методи обстеження неврологічного хворого: навч. посіб. / Л.І. Соколова, Т.М. Черенько, Т.І. Ілляш та ін.; за ред. Л.І. Соколової, Т.І. Ілляш. – 2-є вид.. – К.: ВСВ «Медицина», 2020. – 144 с.
4. Неврологія: підручник /А.А. Григорова, Л.І. Соколова, Р.Д. Герасимчук та ін.: за ред. І.А. Григорової, Л.І. Соколової. – 3-є вид. переробл. та допов. – К.: ВСВ «Медицина», 2020. – 640 с.
5. Філак Ф.Г., Філак Я.Ф. Фізична терапія при захворюваннях нервової системи. Методичні рекомендації для самостійної роботи. – Ужгород, 2025. – 103 с.
6. Фізична реабілітаційна медицина: медична реабілітація ішемічного та геморагічного інсульту. Навчальний посібник для студентів і лікарів / За заг. ред. В.М. Сокрута. - Краматорськ: «Каштан», 2019. - 245 с.
7. Фізична реабілітація при захворюваннях нервової системи: навч. посібник / Д. М. Воронін, Є. О. Павлюк. – Хмельницький: ХНУ, 2011. – 143с.
8. Фізична реабілітація, спортивна медицина: підручник для студ. вищих мед. навч. закладів / В. В. Абрамов, В. В. Клапчук, О. Б. Неханевич [та ін.]; за ред. професора В. В. Абрамова та доцента О. Л. Смирнової. – Дніпропетровськ, Журфонд, 2014. – 240 с.

Допоміжна література

1. Бандуріна К. В. Фізична реабілітація дітей з церебральним паралічем в умовах спеціальної школи : метод. рек. / К. В. Бандуріна. – Запоріжжя : Вид-во Класичного приватного університету, 2009. – 103 с.
2. Гострі та невідкладні стани в неврології: навч. посібник / О.В. Погорелов, В.М. Школьник, О.М. Бараненко та ін. – Київ : Медкнига, 2017. – 139 с.
3. Зінов'єв О.О., Зінов'єва К.О. Засоби і методи фізичної реабілітації при захворюваннях дитячим церебральним паралічем. – Ужгород.: ТОВВЕТА – Закарпаття, 1999. - 94с.

4. Козьолкін О.А., Ревенько А.В., Медведкова С.О. Хвороба Паркінсона: сучасні аспекти діагностики і лікування. Навч. посібник. 2-ге видання, доповнене та допрацьоване. – Запоріжжя : ЗДМУ, 2017. – 158 с.
5. Мухін В. М. Фізична реабілітація : підручник для ВУЗів / В. М. Мухін. – К. : Олімпійська література, 2010. – 438 с.
6. Неврологія : підручник для вищ. навч. закл. I-III р. акред. / Т. І. Кареліна, Н. М. Касевич ; за ред. Н. В. Литвиненко. - 2-ге вид., виправлене. - К. : Медицина, 2017. - 288 с.
7. Фізична реабілітація у неврології: Збірник тестів для магістрів /Філак Ф.Г.,Александрович Т.А., Головацький Т.А.. – Ужгород, 2011 – 79 с. (Електронна версія на кафедрі фізичної реабілітації ФЗФВ УжНУ).

Інформаційні ресурси

1. Матеріали навчального курсу на сайті електронного навчання ДВНЗ «УжНУ» «Фізична терапія при захворюваннях нервової системи» URL: <https://e-learn.uzhnu.edu.ua/course/view.php?id=6243>
2. Робоча програма «Фізична терапія при захворюваннях нервової системи» на сайті електронного навчання ДВНЗ «УжНУ».
3. Конспект лекцій «Фізіотерапія при захворюваннях нервової системи» на сайті електронного навчання ДВНЗ «УжНУ».
4. <https://www.google.com/url>
5. <https://www.uzhnu.edu.ua>.
- 6 <https://repost.nupp.edu.ua>
4. www.kurort.gov.ua – УкрНДІ медичної реабілітації та курортології.

ПИТАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЮ ТЕОРЕТИЧНОЇ УСПІШНОСТІ

Змістовий модуль 1

1. Значення нервової системи в організмі людини.
2. Класифікація нервової системи людини.
3. Будова нейрона, функції. Нервовий імпульс.
4. Поняття рефлексу і рецептора, класифікація. Екстерорецептори, інтерорецептори, пропріорецептори.
5. Рефлекторна дуга, її будова та призначення.
6. Будова головного мозку людини. Лобна частка, скронева частка. Тім'яна і потилична частки. Лімбічна система.
7. Передній, проміжний, середній, задній та довгастий мозок.
8. Оболонки головного мозку людини.
9. Будова спинного мозку.
10. Оболонки спинного мозку людини.
11. Периферична нервова система.
12. Автономна нервова система.
13. Рухова функція. Порушення рухової функції. Рухова одиниця. Параліч (плегія).
14. Центральний (спастичний) параліч. Периферичний в'ялий параліч.
15. Порушення чутливості.
16. Поняття про нейрореабілітацію.
17. Мета, завдання реабілітації.
18. Основні принципи реабілітації неврологічних хворих.
19. Соціально-психологічна і побутова реабілітація неврологічних хворих.
20. Види спеціальних лікувальних заходів і вправ у клініці нервових хвороб.
21. Лікування положенням.

22. Пасивна гімнастика. Розслаблення м'язів при спастичному паралічі.
23. Пригнічення патологічних синкінезів, ліквідація апраксії. Відновлення координації рухів і рівноваги.
24. Оцінка ефективності реабілітації.
25. Механізм лікувальної дії фізичних вправ і масажу. Основні засоби, методи і форми фізичних вправ.
26. Мозковий інсульт. Причини, клінічний перебіг захворювання. Геморагічний інсульт. Ішемічний інсульт. Загальні принципи комплексної терапії при інсульті.
27. Реабілітаційні заходи для хворих на інсульт в ранній відновлювальний період.
28. Реабілітаційна програма в пізньому відновному періоді хворих на інсульт.
29. Травми головного мозку. Закриті та відкриті черепно-мозкові травми. Шляхи реабілітації.

Змістовий модуль 2

1. Травми спинного мозку.
2. Причини, класифікація, клінічний перебіг, періоди при різних ушкодженнях спинного мозку.
3. Засоби фізичної реабілітації хворих при травмах спинного мозку в лікарняний період. Комплекс спеціальних вправ.
4. Фізична реабілітація хворих з травмами спинного мозку в після лікарняний період.
5. Дитячий церебральний параліч. Етіологія. Клінічний перебіг захворювання. Форми дитячого церебрального паралічу.
6. Засоби фізичної реабілітації дітей хворих на ДЦП.
7. Схема обстеження хворої дитини зі спастичним паралічем.
8. Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування засобів фізичної реабілітації при захворюваннях периферійної нервової системи.
9. Неврит лицьового нерва. Причини. Клінічний перебіг. Шляхи реабілітації. Комплекс спеціальних вправ.
10. Ураження плечового сплетіння (плексит). Засоби реабілітації.
11. Радикуліт. Клінічний перебіг. Засоби фізичної реабілітації в лікарняний і після лікарняний періоди. Комплекси спеціальних вправ.
12. Поняття про неврози. Форми неврозів. Завдання лікувальної гімнастики для хворих з неврозами.
13. Неврастенія. Засоби фізичної реабілітації.
14. Істерія. Шляхи реабілітації.
15. Невроз нав'язливих станів. Методи фізичної реабілітації.
16. Менінгіт, особливості клінічного перебігу захворювання.
17. Засоби фізичної реабілітації хворих на менінгіт. Комплекс спеціальних вправ.
18. Мала хорія, клінічна характеристика. Засоби фізичної реабілітації.
19. Мієліт. Засоби реабілітації.
20. Поліомієліт. Особливості клінічного перебігу. Засоби фізичної реабілітації.
21. Хвороба Паркінсона. Засоби фізичної реабілітації. Комплекс спеціальних вправ.
22. Розсіяний множинний склероз. Особливості клінічного перебігу захворювання.
23. Організація занять та особливості проведення ЛГ хворих на розсіяний множинний склероз.
24. Міастенія. Клінічний перебіг захворювання. Засоби реабілітації.
25. Особливості фізичної реабілітації хворих з радикулопатіями.
26. Поняття про радикулопатії. Особливості фізичної реабілітації хворих при радикулопатіях.
27. Радикулопатії попереково-крижового сплетіння. Причини. Особливості клінічного перебігу, симптоми. Завдання, програма фізичної реабілітації. Комплекс спеціальних вправ.
28. Шийна і шийно-грудна радикулопатія. Причини. Клінічна характеристика. Засоби реабілітації.
29. Загальні відомості про периферичні невропатії. Клінічний перебіг. Ступені невропатії.

Засоби реабілітації в ранній і пізній відновлювальні періоди.

30. Невропатія сідничного нерва і його гілок. Клінічна картина. Засоби реабілітації. Комплекс спеціальних вправ.
31. Невропатія променевого нерва, клінічна картина. Шляхи реабілітації.
32. Невропатія променевого нерва, клінічний перебіг. Шляхи реабілітації.
33. Невропатія серединного нерва, клінічна картина. Засоби реабілітації.